

บทคัดย่อ

หลักฐานเชิงประจักษ์ทางสถิติ บ่งชี้ว่าประเทศไทยกำลังติดอยู่ในกับดักประเทศรายได้ปานกลาง ซึ่งจะทำให้การก้าวข้ามไปสู่ประเทศระดับรายได้ขั้นสูงต้องใช้เวลาที่ค่อนข้างยาวนาน งานวิจัยชิ้นนี้ มุ่งที่จะศึกษาหาเกณฑ์การพัฒนาคัดเลือกอุตสาหกรรมเป้าหมายของไทย เพื่อเสนอเป็นอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ของประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจที่สูง และสามารถนำพาประเทศหลุดพ้นกับดักรายได้ปานกลางที่ประเทศกำลังประสบอยู่

กรอบแนวคิดในการพัฒนาเกณฑ์การคัดเลือกอุตสาหกรรมของงานวิจัยชิ้นนี้ ได้อาศัยการทบทวนวรรณกรรมของต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์บทเรียนของประเทศที่ประสบความสำเร็จและกรณีที่ไม่ประสบความสำเร็จ ร่วมกับแนวทางการคัดเลือกอุตสาหกรรมที่ใช้อยู่ในปัจจุบันขององค์การภาครัฐที่สำคัญของไทย

ผลการศึกษา พบว่าเกณฑ์การคัดเลือกอุตสาหกรรมในมิติทางด้านเศรษฐศาสตร์ สามารถจำแนกออกเป็น 4 มิติ ได้แก่ 1. เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสอดคล้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจพื้นฐานที่มีอยู่ 2. เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน 3. เป็นอุตสาหกรรมชั้นนำของโลก และ 4. เป็นอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพสูงในอนาคต

งานวิจัยได้ทำการคัดเลือกตัวแปรชี้วัด โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มเพื่อสะท้อนทั้ง 4 มิติข้างต้นให้อยู่ใน 2 มิติหลัก ได้แก่ มิติความเข้มแข็งและคุณค่าทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน และมิติโอกาสในการพัฒนาในอนาคต โดยจุดเด่นที่สำคัญของงานวิจัยชิ้นนี้คือ การอาศัยการวิเคราะห์ Product Space analysis ที่ยังไม่เคยมีการวิเคราะห์มาก่อนในปัจจุบัน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีจุดเด่นอยู่ที่การประเมินโอกาสในการพัฒนาในอนาคตของแต่ละอุตสาหกรรม

ผลการวิจัยได้เสนอ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายที่ควรจะได้รับพิจารณาคัดเลือก รวมทั้งนำเสนอแนวทางผลักดันอุตสาหกรรมในเชิงนโยบายซึ่งความมุ่งหวังที่สำคัญจะอยู่ที่การสร้างกลไกตรวจสอบเพื่อประเมินวัดความก้าวหน้า นำไปสู่การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการผลักดันอุตสาหกรรมตามสภาวะการณ์ที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปในรอบ 20 ปีข้างหน้า

Abstract

Recent statistical evidence indicates that Thailand is caught in the Middle-income country trap, which means that it will take a very long period of time for Thailand to reach high-income status. The aim of this research is to develop criteria to select prominent industries that should be supported to help Thailand break through the trap.

This research formulates selection criteria by reviewing experiences from countries that broke through the trap, as well as, the ones that could not escape the trap, and documenting selection criteria that are being used in many key public organizations.

The study finds that selection criteria can be classified into 4 dimensions: 1) strength of the industry 2) contribution to the economy 3) world's leading industry and 4) high potential for the future.

The research selects various indicators and sorts them into two broad groups that representing the 4 dimensions above, namely, 1) current contribution and 2) future prospect. The key ingredient of this research is the use of the Product Space analysis, which is a new tool that has never been used in Thai literature before. This tool is very modern and has a strong advantage in assessing the prospect of industries.

Ten potential industries are provided with suggested policy implementations. It should be emphasized that the key success for implementation requires an assessment mechanism to track the progress and to change industrial strategies in response to uncertain future circumstances in the next 20 years.